

TÜRKİYE-AB İLİŞKİSİNDE GÜVEN EROZYONU VAR

Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış

AB ile ilişkilerimizin hukuki temelini oluşturan Ankara Anlaşması'nın imzalandığı 12 Eylül 1963, çoğu zaman 12 Eylül darbesinin gölgesi altında kalmıştır. Ancak 12 Eylül 2010 tarihinde Anayasa değişikliği için yapılan referandumla Hükümetimiz, artık Türkiye'nin yeni 12 Eylül'lere, yeni darbelere kapılarını tamamen kapattığı bir sürece girdiğini ve bu demokratikleşme yolculuğundan da asla geri döndürülemeyeceğini tarihe geçirmiştir. Kuşkusuz Türkiye'nin bu ileri demokrasi yolculuğunun en önemli itici gücü Avrupa Birliği sürecidir. Hükümetimizin son 11 yılda gerçekleştirdiği kararlı reformlar, Türkiye'yi AB standartlarına her geçen gün daha da yakınlarmıştır. Ancak ne yazık ki bu adımların AB nezdinde hak ettiği karşılığı bulamadığı da aşikârdır. AB'nin, bazı üyelerin gündelik siyasi hesaplarına hapsolmuşçasına, Türkiye'ye uyguladığı çifte standartlar ve önümüze çıkardığı siyasi engellemeler, maalesef katılım müzakerelerinin de doğru bir mecrada ilerlemesini önlemektedir.

Şurası artık çok açıktır: Türkiye ile AB ilişkileri artık oyalama taktikleriyle, gündelik siyasi hesaplarla, türlü bahanelerle daha fazla sürdürülemez. AB'nin Türkiye konusundaki tezlerini, önyargılarını, ülkemize bakışını gözden geçirmesinin vakti gelmiştir.

Bugün ne Türkiye 1963'ün Türkiye'sidir, ne de AB dönemin altı ülkeden oluşan yapılanmasıdır. Ankara Anlaşması'nın imzalanmasından bu yana Türkiye her alanda ciddi bir dönüşümden geçmiş ve özellikle AB'ye uyum sürecinin kazandırdığı ivme ile çok daha demokratik, çağdaş, istikrarlı ve güçlü bir ülke haline gelmiştir. 1963'te 14 olan üniversite sayımız, bugün 200'lere ulaşmıştır. 1963 yılında kişi başına düşen milli gelirimiz 400 dolar iken, bu rakam 2012 yılı itibarıyla birçok AB ülkesinden de yüksek bir orana, yaklaşık 11 bin dolara yükselmiştir. Bugün Türkiye Avrupa'nın altıncı, dünyanın ise on altıncı en büyük ekonomisidir.

Buna mukabil AB, derinleşmeyi ve genişlemeyi bir arada sürdürmüş ve bugün 28 üyesiyle ekonomik bütünleşmenin ötesinde, önemli bir siyasi Birlik haline gelmiştir. AB, mevcut durumda bir yandan ekonomik krizle boğuşurken, diğer yandan yükselen ırkçılık, İslamofobi ve yabancı düşmanlığıyla mücadele etmektedir. Ayrıca, dış politikada belirleyici bir aktör olmak bir yana, uluslararası platformdaki güvenilirliğini de zedeleyen bir görüntü sergilemektedir.

Ne yazık ki, Türkiye-AB ilişkilerinde de aynı güven erozyonu söz konusudur. Türkiye'ye müzakere sürecinde uygulanan çifte standartlar, vatandaşlarımızın AB'nin güvenilirliğine olan inancını gölgelemektedir. Türkiye'ye uygulanan ve yine 1980 darbesinin bir ürünü olan vize rejimi, halen Türkiye vatandaşlarının karşısındaki en büyük sorundur. Bunların da ötesinde, müzakere süreci adil bir zeminde ilerleyememektedir. Siyasi bahanelerle karşımıza çıkarılan yapay engellemeler, müzakere sürecinin önünü tıkamaktadır. Şaşırtıcıdır ki, AB, İlerleme Raporlarında Türkiye'yi bir yandan ifade özgürlüğü ve temel haklar konularında acımasızca eleştirirken, diğer yandan 23'üncü ve 24'üncü fasıl gibi Türkiye'nin demokratikleşmesinde büyük öneme sahip fasılların açılması konusunda oldukça isteksiz davranmaktadır. GKRY'nin tek tarafı vetosu nedeniyle bu iki fasılın açılmaması, AB'nin bir çelişkisidir.

Geriyeye baktığımızda görülen odur ki, Ankara Anlaşması'nın imzalanmasından bu yana geçen 50 yıl, Türkiye-AB ilişkileri açısından kaybedilmiş ve hayata geçirilememiş birçok fırsatı içinde barındırmaktadır. Ancak, her zaman dile getirdiğimiz gibi, süreç sonuçtan çok daha önemlidir. AB sürecindeki en büyük motivasyonumuz, bu süreçten elde edeceğimiz kazanımlardır. AB süreci, Türkiye'deki reformların çıpası olmuştur. Dünyanın en büyük başarı projesi olarak gördüğümüz Avrupa Birliği'ne dâhil olma arzumuzun en önemli nedeni de halkımızın refah seviyesini en üst düzeye çıkarma niyetimizdir. Hükümetimizin göreve gelmesinden bu yana hayata geçirilen düzenlemeler ve reformlar sayesinde ülkemiz 21'inci yüzyılın en önemli aktörleri arasında şimdiden yerini almıştır.

Her fırsatta ifade ettiğimiz gibi, AB üyelik sürecinin her iki taraf için de bir kazan-kazan ilişkisi olarak görülmesi gerekir. Bu ilişki çerçevesinde elde edilecek kazanımlar, bazı dar vizyonlu çevrelerin şahsi çıkarlarına alet edilemeyecek kadar değerli ve stratejiktir. Biz bu anlayışla AB yolculuğumuzu aynı inanç, aynı cesaret ve aynı özveriyle sürdürüyoruz. "Durmak yok, reforma devam" diyoruz.

Fikirleri ve hayalleri mekânlara sıkıştıramazsınız. AB barış projesi de bir kıtaya sığacak, bir inanca bağlı kalacak, bir dili konuşacak kadar dar bir oluşum değildir, olamaz. Türkiyesiz bir AB fotoğrafı, eksik kalmaya mahkûmdur. Bugün AB'nin kabuğunu kırması ve dünyaya açılması için Türkiye bir fırsattır. Türkiye için de Avrupa Birliği ileri demokrasi hedefleri açısından önemli bir rehberdir. Dolayısıyla, herkes için en iyi formül, "kazan-kazan" ilkesi çerçevesinde güçlerini birleştirmektir. AB'siz bir Türkiye elbette yoluna devam edebilir. Türkiyesiz bir AB de ağır aksak da olsa yoluna devam edecektir. Ancak Türkiye ile AB'nin birlikte yürüdüğü bir yol, çok daha aydınlık bir yoldur. Her şeyden önce dünya barışı adına bu ortak yürüyüş dünyaya umut verecek, heyecanını diriltecek bir yürüyüş olacaktır.